

وټستگه کانی مردن ... نویښی: شک عومهر & شاه ځاډر & سه نگر قوباد

سهر ته ختی شان ځاډر لم دا پټ ځراوه به بهرزی 15سم. له سهره تا تا کټ تایی نمایش ئاو و ئاگر له سهر ته ختی شان ځاډر به کارده ځنر ټ. پټ ځراوه کانی سهر شان ځاډر بریتیین له دوو پټ ځاوی گوره که قه باره ی هره په کټ کیان ه ځنده ی تابوټ ک ده بټ و، ټه کتیره کان به ئاسانی ده توانن بچنه ناوویه وه و لټی دهر بچن. له نټوان بینهر و ټه کتیره کانیشدا ټټټ کی ماسیگرتن هیه و ه ځواسراوه، به جټ رټ کټ دونیای ټه کتهر و دونیای بینهر له په کتر جیا ده کاته وه.

له ده ستپټ کی نمایشه وه تا کټ تایی، له هره دوو سوچی کټ تایی ته ختی شان ځاډر دا دوو ده ف هه ن و به بهرده وامی له سهره وه دټټ پټ ځاویان ټ ده زټ. له کټ تاییدا ټه کتیره کان ده ف په له ئاوه کان ه ځده گرن په کټ کیان ده یرټ ټټ به سهر ټه ویتردا و ټه ویتريش ده ف په له ئاوه که دهر ټټ به سهر بینهراندا.

له نمایشه دا دوو کاره کتهر بوونیان هیه، که هره دوو کیان هره په که سن، به جټ رټ کټ هره په که یان تا کټ کټ ځاوی له پټ ځایه و ده کر ځ دهر ه ځنهر ټه و له په کچوونه یان له نمایشدا ته وزیف و ټوون بکاته وه. (باشتر وایه ټه و ټه کتهرانه ی ټټټ ه کان به رجسته ده که ن تا ټ اده په که له په کتر بچن.)

ټه تم ټ سفټ یری نمایش به گشتی که شټ کی ځاو و له سهر ځایه، له سهره تاوه تا کټ تایی نمایش، بټ زاری و ماندوویه تی به سیمای کاره کتیره کانه وه دیاره.

وټستگه ی په که م: ته نیایی

(که سټ کټ له سهر پټ ځاوی کی گوره دانیشته وه، وه ک ټه وه ی له سهر به له مټ کټ بټ و خهریکی راوه ماسی بټ، قولاپټ کی وه همی فټټ ده دات، چهن د جارټ کټ ټم کرداره دوو باره ده کاته وه به بټ ټه وه ی هیچی ده ست بکه و.) په که م: (بټ قولاپه که) به نه فره ت بی. مرټ ف ته نیاترین بوونه وه ری که ونه.

دووه م: (له ژر لمه که وه ته نها قاچټ کی دهر دټ ټ) ته نیاتره له ویش؟ په که م: به ی. ته نیایی مرټ ف له و ساته وه ده ست پټ ده کات که ده که وټ ته سکی دایکییه وه. له وټ نټ مانگ و نټ رټ ته نیا و ته نیا ځایه تی، هیچ که سټ کټ شک نابات بټ دټ نه وایی ځای.

دووهم: ته نانت دايكيشي؟

يه كه م: به ي ته نانت دايكيشي.

دووهم: مه گهر ته كنه لژيا نانت دايك هره له يه كه م ساتي دروست بوونيه وه هست به مندا ه كه ي ده كات؟

يه كه م: له در يه كي گه وړه زياتر نيه، ئه و يش يه ك ه كه له در كاني مر ق خ ي، كه سهره نجام هه موو هه و ك ي ب ژير كړ د نه وه ي ژيان و خ زگار كړ د نيه تي له ته نيا ي.

دووهم: به ب ئه وه ي ه ي ه سوو د ك ي هه ب ت.

يه كه م: دواي ئه وه ش كه د ته دنيا وه له يه ك ساته وه، له جه نجا ترين شو ن، ئه و ب ته نيا يي خ ي ده گري، تا ه ز ي تيا يه ده گري! ده گري و ده گري و ده گري، كه س كيش نيه له ته نيا ييه كه ي ت بگات و بزانت ئه م بونه و هره ب چي ده گري!

دووهم: من كه منا بووم هه ميشه ته نيا بووم، له بهر ئه وه ي بيرم له ته نيا يي ئه كړ د ه و وه و له ته نيا يي ئه تر سام، ئه تر سام كه گه وړه ش بم هه روا ته نيا بم. سهره تا خووم به دايكه وه گرت تا له و ته نيا ييه رزگارم ب.

يه كه م: ب سوو د بوو.

دووهم: دواتر ته تكه و په تكه يان خسته به ر د ه م و خووم به وان و به خوشك و براكا نمه وه گرت.

يه كه م: ههر سوو د ي نه بوو.

دووهم: پاشان مندا ه كاني گه ه ك.

يه كه م: ئه وانيش داديان نه دام.

دووهم: ئينجا هاو كاني قوتا بخانه.

يه كه م: هه روه ها...

دووهم: له هه رزه كاريدا په نام ب ده يان شت برد و هه و ي ز رمد، تا خ م له ته نيا يي قوتار بكه م. (دواي كه م ك بير كړ د نه وه، كه ئه يه و ت ئه و هه و ا نه ي بير بكه و ته وه...) ب نمونه گ رانيم ووت.

يه كه م: سوو د ي نه بوو.

دووهم: چوومه شان و سينه ماكان.

يه كه م: سوو د ي نه بوو.

دووهم: دهستم كړ د ه مشروب خوار د نه وه.

يه كه م: سوو د ي نه بوو.

دووهم: ته واو بوومه كه س ك ي به دمه ست و ب سه واد.

يه كه م: سوو د ي نه بوو.

دووهم: بوومه پياو كوژ.

يه كه م: سوو د ي نه بوو.

دووهم: سه فهرم كړ د.

یه کهم: سوودی نه بوو.

دووه م: عه شقم کرد.

یه کهم: سوودی نه بوو.

دووه م: ژنم هـنا.

یه کهم: سوودی نه بوو.

دووه م: مرځـکی دیکه م دروست کرد..

یه کهم: (به هاوارکردنه وه قسه کهی پـډه بـځـت) هر سوودی نه بوو..
ئه وه بوو هـهـ کهی من، ته نیایه کی وه کو خـم زیاد کرد، به بـ ئه وه ی
بیر له وه بکه مه وه ئه ویش وهـک من ته نیایه و کهـسـک نا بـ دهره تانی
خـی بدات، چ جای ئه وه ی بـځـته هاوده می من و له ته نیایی رزگارم
بکات.

یه کهم: کهس له ته نیایی من تـڼـه ده گه یشت.

دووه م: ئـسـتاش کهس تـڼـیـنا گات.

یه کهم: سهره تا ووتیان شـت بووه. بردمیان بـ لای شـخ و سهد و تا
دوو دوغام بـ بکه ن و له شـتی چاکم بکه نه وه.

دووه م: هر ته نیایووم، واتا هر شـت بووم.

یه کهم: دواتر ووتیان توشی نهـخـشی نه فسی بووه و چه ندین دکتـری زـر
باش و شارهـزا و باشیان پـځـکردم.

دووه م: من هر ته نیایووم، واتا هر نهـخـش بووم.

یه کهم: دواچار چاریان نهـما و بردمیان بـ شـتـخانه، تا چیتـر نهـمه
مایه ی شهرم و عه یبه بـیان، لهـو به زنجیر و کـت به ستیانمه وه،
چه ندین ساـی له شـتـخانه مامه وه.

دووه م: من هر ته نیایووم، واتا شـت بووم.

یه کهم: له کـتـاییدا بـم دهرکهوت که هیچ شـتـک چاره سهری ته نیایی من
ناکات، چونکه من هر وا دروست کراوم، بـ ئه وه دروست بوومه تا
به ته نیایمـنمه وه.

دووه م: له ته نیایی خـمـه وه هست به ئازاری ته نیایی هـمـوو
پـځـمبهـره کان کرد.

یه کهم ته نانهت ته نیایی خواشم لا روون بوه وه.

دووه م: ئیدی تهـواو، ته نیایی بوو به بهـشـکی دانه بـاو له من، من و
ته نیایی یه کتر تهـواو ئه که یـن.

یه کهم: من به ته نیاییه وه جوانم و ئولفه تم پـځـوه گرتووه.

دووه م: ئـمـه به ته نیاییه وه ماوین. ته نیایی نه بـت ئـمـه یه کتر
ئهـخـین، خـ هـنگه پراوه یه کیش بـ بـ پاش مهرگ، چونکه لهـو دووچاری
ته نیاییه کی ئه به دی ده بین.

یه کهم: ته نیایی مرځـ ئه نارشی ده کات، (به ده م هاوارکردن)

دووه م: رقم له قهره بالغیه، رقم له دهـوـه ته، رقم لهـمـژوومه، رقم

له كچه مه گايه، رقم له خشمه خشم.

يه كه م: (به بزاريه وه) مرځ ب ئه وهى ته نيا نه ب ت ده ب ت رقى هه ب ت.

دووه م: (ده ننگه كى نزم) گه وره ترين در يه كه ده ن مرځ بوونه وه ر كى كچه مه يه تيه. رابردوو، ئيستا، داهاتوو شايه ده، مرځ له ديواري ئه شكه وته كان، له ده رگاي ئاوده ستى مزگه وته كان، له كته بى ئاسمانى، له په يامبه ره كان، له نامه ي دداری، له ناو پخه ف، به ئاشكرا و نا ئاشكرا به شهرم و ب شهرم باس له ته نيایى ده كات.

يه كه م: هه ميشه شه قاوه و چه ق كچه كه كان ته نيا ترين كه سه كانن.

دووه م: په يامبه ر ك به سه ر خاچه كه يه وه هاوار ده كات خدا ب به ته نيا جته شتم. ئه كته ر ك ده ل ت شان ته نيایى كردم، حوس ن ك له ته نيایى سه حرادا ب كه سكوژ ده ك ر ت. عه بد كى موتي ع به خشوعه وه ده ن ت ته نيایى خواى منه... (به ش كه وه ست پ كادر ده ب ت) تومه ز له ته نيایى دا هه موو شته كانى ل ت كه بووه و خدا و ته نيایى ب ل كجوودا ناك ر ته وه. له ئه زه له وه ته نيایى هك له بوونى مرځ فدا هه بووه.

يه كه م: واز له وه ب نه، ئايا ت له مردن ده ترسيت؟

دووه م: من له ته نيایى ده ترسم! به ده م گ رانى: نا ترسم، من له مردن نا ترسم، من له ته نيایى ده ترسم ئاي ته نيایى، واى ته نيایى ئه تاجى مه مله كه تى د اوم ئه خورپه ي، ده ي ترساوم ئاي ته نيایى، واى ته نيایى.

يه كه م: زه مه نى ته نيایى ته واو، سه ده يه كيش ئه ب عارف ك په يدا نه بووه، د وانه يه هه نه كه وتووه. ئستا ئيدى هه موشته كان بوون به گشت، بوون به ك، به ژماره، هه مومان ژماره ين، هه مومان ك ين، به لى من، ت هه موومان ژماره ين. له ئاكامى ته قينه وهى ب م ب ك له پايت هخت 6 هاو اتى بوونه قوربانى، له خ پيشان دانى چه پره وه كانى باشوور 4 چالاكه وان ده ستگيركران. له ته قينه وهى كانيكى خه لوز له خ ره اتى دوور 200 كر كار گيانيان له ده ستدا. _ له ئاكامى دا ووخانى شاخ كى به فرين له جه مسه رى باكوور هه زاران كه س بوون به قوربانى. ب وانه هه موومان ژماره ين، ژماره يه كى هيچ، مردنى كه س ك، ته نيایى هك، به هاى تاكيك ق نده رى نيه. قه ت بيستوته، بينيوته، ب ن كه س ك مرد؟ يه كه م: ئاده ي پ م بى كوا مه رگى ته نيایى هك؟ نيه.

دووه م: نيه

يه كه م: نيه ب گومان، ته نيایى لاقه كرا، تير ركرا.

دووه م: له بيرمه كا ت ك هه وا ي مه رگى گ ران ب ژ ك بلاو ب يه وه كچ ك له ترسى ته نيایى، له ش كى ته نيا بوون خ ي له بينايه ك هه دا يه خواره وه.

یه کهم: ز رجار ته نیایی خ مان له وانی دی ده بینین، کت و مت وهك ئه و کچهی که باسی ده کهی.

دووهم: نا نا واز له و قسه پ وپووچانه ب نه ته نیایی له هه موو شو ن که، له پ ک کی شهراب دایه، له مینبه ری مزگه و ته، ته نیایی له سینگی قه چیه که، ته نیایی له نیگای هه تیو که، ته نیایی ما که، شه قام که، دره ختی که، ته نیایی ئه واتا وا له ئاسمانه. ته نیایی ب من له هه موو شت لک پ وویستتره.

یه کهم: ت له ترسی مردن حز به ته نیایی ده کهی، ب ئاگا له وهی بزانی ته نیایی تاکه و سگهی بهر له مردنه ترس و ته نیایی له ه لکه دانی مه رگه وه ها توون.

دووهم: ته نیایی باشتترین ها و مه.

یه کهم: که واته ته نیایت باش

دووهم: ته نیایت باش

یه کهم: ته نیایت باش

دووهم: ته نیایت باش

(ب ده نگی)

هه ردووکیان به یه که وه: ته نیایی من ئه کوژ ت...

و سگهی دووهم: چاوه وانی

(هه ریه که یان له سه ر نوکی یه ک لک له پ وپووچاوه گه وره کان دانیشوو و چاوه وانی، (خه ریکی گو ه به ل ژه خواردن یان هه ر وه سیله یه کی دیکه ب خ خاف لاندن، ب نمونه؛ ده کر خ یان به ته سبیحه وه سه رقا بکه ن) به ده م چاوه وانی یه وه ه دی ه دی جله کانی به ریان داده که نن، تا ته و او رووت ده بنه وه، له ک تاییدا خه ویان ل ده که و ت، دواتر راده چه ه ک ن).

یه کهم: نه هات؟

دووهم: نازانم.

یه کهم: پ وویست بوو ب ت.

دووهم: (به سه رسو مانه وه) یانی ب ده بوو ب ت؟ ئه م پ وویستبوونه له چیه وه سه رچاوه ی گرتوو، ته نها له بهر ئه وهی ئ مه رزگارمان ب؟!

یه کهم: ئاخر خ ی وایووت...

دووهم: (قسه کهی پ ده ب ت) خ ی در ی کرد.

یه کهم: ئه و هه میشه هه روا بووه. ئ مه ش هه روا ده م نینه وه.

دووهم: (به ده م چاوه وانی یه وه) من به چاوه وانی ک شکراوم.

یه کهم: نا توانم چاوه وانی نه بم.

دووهم: چاوه وانی له دایکبوونی خ مم. چاوه وانی گه وره بوونم، چاوه وانی ده رچوونی ریش و سم مم، چاوه وانی گه وره بوونی مه مکمم، له و سگهی پاسدا چاوه وانی خ شه ویسته که مم، چاوه وانی ژنه نانم،

چاوه م کوښک بته خوار بنیم، چاوه م منا کمان بښ، چاوه م دهو له م نه د بېم، چاوه م بېم به که سکی ناودار و ناسراو. چاوه م بانگ بدات و نوڅه کانم بکم، چاوه م قیامت بښت. چوزانم گرنګ نه ویه من چاوه م.

یه کم: هه میښه بیا نوییه کم هه یه ب چاوه وانی.

دووه م: نهو شاره ی منی تیام، هر خ ی و ښتګه یه که ب چاوه وانی.

یه کم: منیش کو ی نهو بسته خاکم که پیدو تر ټ زډد، ب یه قه ده رم وایه.

دووه م: ز ر ه و ښان له ګه ډمدا تا لم قا ښه ی خ م ب ښمه ده ر و ناسای بژیم.

یه کم: نهوان نهزانن که راستګ م له باس کردنی نازاره کانی خ م.

دووه م: به ښام هه میښه ترسیان هه یه له باسکردنی نهو نازاره نه به دیانه.

یه کم: هه موو نوسره ګوره کان ناتوانن من له چاوه وانی ده ربکن (ل ږه دا هه ردو وکیان دیمه ن ګ له شان یی (به دم چاوه وانی ګ ډ وه) به رجه سته ده کن و یه ک ښکیان نه چ ټ ته پستی په رده وه و دار کی ووشکه ه ټ اتوو ډ ښت و نما ژه ب نهوی دیکه یان ده کات که ده ست بکن به به رجه سته کردنی دیمه ن کی نما یښه که ی ګ ډ).
یه کم:

دووه م:

هه ردو وکیان به یه که وه: به دم چاوه وانی یه وه ر ځ حمان ده رچوو.

و ښتګه ی س ښیم .. نام ښوون

و ښتګه ی چواره م: ترس

(نه کتري یه کم و دووه م له ش ښه ی جه لاد و قوربانی ډ نه سر ته خته شان و یه کم قامچییه کی به ده سته وه یه و په ت کی له ملی دووه م کردووه و رایده ک ښ و هر جاره وه و قامچییه کی پ ډا ده ک ښ).

یه کم: ئ ښتا یارییه که ده ست پ ډ ده کین. من نه مه و نه مشه و که م ګ ډ ځ ش بم. ب ځ گومان نهویش به نازاردانی ت.

دووه م: (شه کت و مانووه و ک ښه پښت کی قورسی هه ځ گرتووه، به نما ژه یه ک نیشانه ی ره زامه ندی ده رده خات).

یه کم: ده ی فهرموو.

دووه م: (ده یه و ټ سه ما بکات به ښام ناتوانن و ده که و ټ ته سر نه ژن).

یه کم: چیه؟ وادیاره ر ځ ځ ه کی خ ټ بیرچوه ته وه؟!

دووه م: هه رګیز ګه وره م (دوو باره خ ی ک ډ ده کات وه ب یارییه که).

یه کم: (قامچییه ک راده و ش ښ و هاوار ده کات) ده ی هاو ځ ځ کم ده ی، ت نه مشه و شادیه ښی ئ مه ی. ده ی به خته وه رمان که.

دووهم: (هەرچ ناك بـت هه ندـ جوولهـ شـوه سهـ ما يـان ههـ پـهـ يـن دهـكات بهـام له كـتاييدا له بهـهـزيدا تواناي نامـنـ و دهـكهـوتـه سهر زهـوى).

يهـكهـم: (به قاقايهـكى بهـرز پـهـكهـنـ و پـهـ دهـخاته سهر پـشتى دووهم).
ئـمه له ئهـزهـلهـوه ههر وابووينه، بهـهـ بوونى هـيچ ياسا و چوارچـوهـيهـكى ديارىكراو، خـمان جهـلادى خـمانين. ههر خـمان وادهـكهـين ببينه قوربانى. جهـلادبوون و قوربانىبوونى خـمان له دهـستى خـمان دايه.

دووهم: (له رـهـ قوربانى دهـردهـچـت و كـهـهـپـشتهـكهـى له خـى دهـكاتـوه و خـى دهـتهـكهـنـت و ههـدهـستـهـته سهرپـه). تاكه هـهـكارـهـكه ئـمه بكاته قوربانى برىتييه له ترس. ترس له لهـدهـستدانى ئهـو سهـروهـرييهـى كه نيمانه، ترس رابردوو و داهاتوو و ئـستاشمان وادهـكات پـشت بـ يهـكتر نهـوى بكهـين و خـمان بكهـينه قوربانى و ئهـويتريش جهـلادى گيانى خـمان.

يهـكهـم: ئـمه له يهـكهـكاتدا ههر خـمان جهـلاد و خـشمان قوربانين.
دووهم: ترسى ئـمه نهـهـاوـهـيه، مرـفـ ترسـنـكـترين بونهـوهـره، ئهـو له ههـموو شـتـهـكهـدهـترسـت، تهـنانـهـت له خـيشى.

يهـكهـم: ترس له باوك.

دووهم: ترس له خوا.

يهـكهـم: ترس له ناوبانگى خيزان.

دووهم: ترس له تهـريـقبـوونـهـوه.

يهـكهـم: ترس رـهـگـايهـكه بهـرهـو مردن، گـايهـكـيشه بـ مانـهـوه له ژيان.
ههـردووـكيان بهـيهـكهـوه: ترس ترس ترس ترس (ههـريهـكهـيان بهـرهـو سوچـكى پـشتهـوهـى شانـهـ دهـرن و دهـفه پـهـ ئاوـهـكان دـنن و دهـيكـهـن بهـسهـروچاوى يهـكـتردا و دهـست دهـكهـن بهـ دهـف ژنين و تا هـهـزيان لهـبهـر دهـهـوت و دهـكهـون و كـتايـى بهـ نمايش دـت).

تهـواو..

بهـهـارى 2016

كهـركوك.

*ههر دهـرهـهـنـهـكهـ وىستى كاركردى تـيدا ههـبوو دهـتوانـ بـهـگهـانـهـوه بـ نوسهـر كارى تـيدا بكات